

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
E. TANČEVA
přednesené dne 5. března 2020¹

Spojené věci C-674/18 a C-675/18

**EM
proti
TMD Friction GmbH (C-674/18)
a
FL
proti
TMD Friction EsCo GmbH (C-675/18)**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Bundesarbeitsgericht (Spolkový pracovní soud, Německo)]

„Řízení o předběžné otázce – Sociální politika – Směrnice 2001/23/ES – Zachování práv zaměstnanců v případě převodu podniků, závodů nebo částí podniků nebo závodů – Články 3 a 5 – Směrnice 2008/94/ES – Ochrana práv zaměstnanců v případě platební neschopnosti zaměstnavatelů – Článek 8 směrnice 2008/94 – Doplnkové dávky sociálního zabezpečení – Odpovědnost nabyvatelů za doplňkové dávky sociálního zabezpečení zaměstnanců podniku převáděného převodcem, který je v úpadku“

1. Pokud nárok na určité důchodové dávky na základě právního řádu členského státu nevznikne u instituce pověřené ochranou důchodových práv zaměstnanců podniků v platební neschopnosti podle článku 8 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/94/ES ze dne 22. října 2008 o ochraně zaměstnanců v případě platební neschopnosti zaměstnavatele², za jakých okolností, pokud vůbec, může být odpovědnost ve vztahu k těmto dávkám uložena nabyvateli podniku v platební neschopnosti podle článků 3 nebo 5 směrnice Rady 2001/23/ES ze dne 12. března 2001 o sblížování právních předpisů členských států týkajících se zachování práv zaměstnanců v případě převodů podniků, závodů nebo částí podniků nebo závodů³?

2. To je podstatou žádostí o rozhodnutí o předběžných otázkách podaných Bundesarbeitsgericht (Spolkový pracovní soud, Německo) (dále jen „předkládající soud“). Předkládající soud si klade otázku, zda jsou se směrnicí 2001/23 slučitelná určitá opatření, která vedou ke snížení doplňkových dávek sociálního zabezpečení zaměstnanců a bývalých zaměstnanců, které jsou upraveny v německém právním řádu a uplatní se v případě úpadku podniku, a jaké to má dopady na odpovědnost nabyvatelů.

1 – Původní jazyk: angličtina.

2 – Úř. věst. 2008, L 283, s. 36. Nejnovějším rozhodnutím ohledně smyslu článku 8 této směrnice je rozsudek ze dne 19. prosince 2019, Pensions-Sicherungs-Verein (C-168/18, EU:C:2019:1128). Viz také rozsudky ze dne 25. ledna 2007, Robins a další (C-278/05, EU:C:2007:56); ze dne 25. dubna 2013, Hogan a další (C-398/11, EU:C:2013:272); ze dne 24. listopadu 2016, Webb-Sämann (C-454/15, EU:C:2016:891); a ze dne 6. září 2018, Hampshire (C-17/17, EU:C:2018:674).

3 – Úř. věst. 2001, L 82, s. 16.

3. Dospěl jsem k závěru, že tato otázka se řídí především *lex specialis* stanoveným v článku 5 směrnice 2001/23. Kromě toho za okolností věci v původním řízení judikatura, která brání nabyvatelům vyhovět určitým nárokům na důchodové dávky týkajících se délky zaměstnání před převodem, překračuje diskreční pravomoc přiznanou členským státům podle čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23 omezit práva a povinnosti nabyvatelů uložené článkem 3 odst. 1 směrnice 2001/23, pokud nejsou dotčena práva účinná vůči převodci⁴. Pokud se dotčení zaměstnanci nemohou podle právního řádu členského státu těchto práv dovolat před soudy členských států, aby si obstarali příslušné důchodové dávky ze strany převodce⁵, takové nároky „nevzniknou“ před zahájením úpadkového řízení podle čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23. Nemohou být tedy vyloučeny z povinností nabyvatele podle čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/23.

4. I když se však omezení podle čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23 uplatní, podléhá dvěma výhradám.

5. Zprvce omezení podle čl. 5 odst. 2 písm. a) musí být členským státem provedeno přesně a jasně, aby zaručilo právní jistotu vyžadovanou judikaturou Soudního dvora⁶. To je věcí ověření předkládajícím soudem.

6. Zadruhé, jak ukládá čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23, právní řád členského státu musí stanovit takovou ochranu, jaká je „poskytovaná“ směrnicí 2008/94. To je třeba určit podle zásad uvedených Soudním dvorem v jeho rozhodnutí ze dne 19. prosince 2019 ve věci Pensions-Sicherungs-Verein⁷, což je rovněž předmětem ověření předkládajícím soudem.

I. Právní rámec

A. Unijní právo

7. Článek 3 odst. 1 a 4 a čl. 5 odst. 1, 2 písm. a) a 4 směrnice 2001/23 stanoví následující:

„Článek 3

1. Práva a povinnosti, které pro převodce vyplývají z pracovní smlouvy nebo pracovního poměru platných ke dni převodu, jsou v důsledku převodu převedeny na nabyvatele.

[...]

4. a) Pokud členské státy nestanoví jinak, nevztahují se odstavce 1 a 3 na nároky zaměstnanců na starobní, invalidní nebo pozůstalostní důchody plynoucí ze systémů podnikového nebo mezipodnikového připojištění, existující mimo platné systémy sociálního zabezpečení v členských státech;

b) I v případě, že členské státy v souladu s písmenem a) nestanoví, že se odstavce 1 až 3 vztahují na tato práva, přijmou opatření nezbytná na ochranu zájmů zaměstnanců a osob, které v době převodu v závodě převodce již nebyly zaměstnány, pokud jde o jejich nabyté nebo nabývané nároky na starobní důchod včetně pozůstalostního důchodu plynoucí ze systému důchodového připojištění uvedeného v písmenu a).

4 – Rozsudek ze dne 7. října 2019, Safeway (C-171/18, EU:C:2019:839, bod 29).

5 – Rozsudek ze dne 7. října 2019, Safeway (C-171/18, EU:C:2019:839, bod 25).

6 – V souvislosti s výjimkou ze směrnice viz rozsudek ze dne 21. října 2010, Accardo a další (C-227/09, EU:C:2010:624, bod 55). V poslední době viz např. rozsudek ze dne 7. října 2019, Safeway (C-171/18, EU:C:2019:839, bod 25 a citovaná judikatura).

7 – C-168/18, EU:C:2019:1128.

[...]

Článek 5

1. Nestanoví-li členské státy jinak, nevztahují se články 3 a 4 na převod podniku, závodu nebo části podniku nebo závodu, pokud je převodce předmětem konkursního řízení nebo obdobného úpadkového řízení, které bylo zahájeno s cílem likvidace majetku převodce a které probíhá pod dohledem příslušného orgánu veřejné moci (kterým může být správce konkurzní podstaty schválený příslušným orgánem veřejné moci).

2. Použijí-li se články 3 a 4 na převod během úpadkového řízení, které bylo zahájeno vůči převodci (je-li řízení zahájeno s cílem likvidace majetku převodce či nikoli), může členský stát za podmínky, že toto řízení probíhá pod dohledem příslušného orgánem veřejné moci (kterým může být správce konkurzní podstaty určený vnitrostátními právními předpisy), stanovit, že

a) bez ohledu na čl. 3 odst. 1 nejsou závazky převodce vyplývající z pracovní smlouvy nebo pracovního poměru, které vznikly přede dnem převodu nebo před zahájením úpadkového řízení, převedeny na nabyvatele, je-li toto řízení podle právních předpisů členského státu spojeno alespoň s takovou ochranou, jaká je poskytována v situacích uvedených ve směrnici Rady 80/987/EHS o sblížení právních předpisů členských států týkajících se ochrany zaměstnanců v případě platební neschopnosti zaměstnavatele [Úř. věst. 1980, L 283, s. 23] [...], nebo že

[...]

4. Členské státy přijmou vhodná opatření s cílem zamezit zneužívání úpadkového řízení k tomu, aby zaměstnanci pozbyli práv vyplývajících z této směrnice.“

8. Článek 8 směrnice 2008/94 stanoví:

„Členské státy zajistí, aby byla přijata nezbytná opatření na ochranu zájmů zaměstnanců a osob, které již odešly z podniku nebo provozovny zaměstnavatele ke dni vzniku platební neschopnosti zaměstnavatele, pokud jde o nabytá nebo nabývaná práva na starobní důchody, včetně pozůstalostních důchodů, na základě doplňkových zaměstnaneckých nebo mezioborových systémů sociálního zabezpečení, které stojí mimo vnitrostátní zákonné systémy sociálního zabezpečení.“

B. Právní řád členského státu

9. Ustanovení § 613a Bürgerliches Gesetzbuch (německý občanský zákoník, dále jen „BGB“) (pododstavec 1) je nadepsaný „Práva a povinnosti při převodu závodu“. Ten v pododdílu 1 stanoví následující.

„1) Převádí-li se závod nebo část závodu v důsledku právního úkonu na jiného majitele, vstupuje tento nový majitel do práv a povinností vyplývajících z pracovních poměrů platných ke dni převodu. Pokud se tyto práva a povinnosti řídí právními ustanoveními kolektivní smlouvy nebo pracovní smlouvy, stávají se součástí pracovního vztahu mezi novým vlastníkem a zaměstnancem a nemohou být změněny v neprospěch zaměstnance před koncem roku ode dne převodu.[...]“

10. Německý právní řád podle předkládacího rozhodnutí stanoví v § 613a odst. 1 BGB, že zaměstnanci, kterého nabyvatel převzal v souvislosti s převodem podniku, zůstávají zachovány nároky na dávky podnikového důchodového pojištění. Podle judikatury předkládajícího soudu počínající rozsudkem ze dne 17. ledna 1980 a ustanovení vyšší právní síly insolvenčního řádu se však § 613a odst. 1 neuplatní v rozsahu, v němž není nabyvatel podniku odpovědný za tu část budoucích podnikových důchodů

závisejících na počtu odpracovaných let zaměstnance v podniku před zahájením úpdkového řízení. To je založeno na zásadě stejnoměrného uspokojení věřitelů. Po zahájení úpdkové řízení musí být závazky uspokojeny výhradně podle příslušných ustanovení Insolvenzordnung (německý insolvenční zákon).

11. Ustanovení § 7 odst. 1 Gesetz zur Verbesserung der betrieblichen Altersversorgung (Betriebsrentengesetz, BetrAVG) (zákon o zlepšení podnikového důchodového pojištění) stanoví, že práva nabytá s konečnou platností musí být uznána zákonným orgánem pojistitele platební neschopnosti, zatímco § 7 odst. 2 šestá věta stanoví, že zákonný orgán pojistitele platební neschopnosti nemusí zohlednit změny pro základ výpočtu dávek podnikového důchodového pojištění, ke kterým došlo po prohlášení platební neschopnosti.

12. Ustanovení § 14 zákona o zlepšení podnikového důchodového pojištění, nadepsaný „Institute pro pojištění platební neschopnosti“ stanoví, že institucí pro pojištění platební neschopnosti je Pensions-Sicherungs-Verein Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit, (dále jen „PSV“). Podle předkládacího rozhodnutí stejný zákon stanoví, že práva, která byla nabyta v důsledku dosažení určitého významného bodu spojeného s délkou zaměstnání, jsou zaručena PSV (viz zejména § 1b a § 30f zákona o zlepšení podnikového důchodového pojištění).

II. Skutkový stav věci v původním řízení a předběžné otázky

Věc C-674/18, EM v. TMD Friction GmbH

13. Žalobce ve věci C-674/18, EM, narozený v roce 1980, byl od roku 1996 zaměstnán u společnosti Textar GmbH. U této společnosti platila celopodniková dohoda, ve které byl zaměstnancům přislíben podnikový starobní důchod. Podle tohoto penzijního řádu činí výše starobního důchodu za každý odpracovaný rok od 0,2 % do 0,55 % z hrubého měsíčního výdělku dosaženého k určitému rozhodnému dni před ukončením pracovního poměru.

14. Pracovní poměr EM byl v následujícím období převeden na TMD Friction GmbH. Ohledně majetku TMD Friction GmbH bylo 1. března 2009 zahájeno úpdkové řízení. V dubnu 2009 byl podnik TMD Friction GmbH, který byl i po zahájení úpdkového řízení dál v provozu, převeden soudem ustanoveným insolvenčním správcem na žalovanou⁸.

15. PSV, zákonem zřízená instituce pro pojištění podnikového důchodového zabezpečení v případě platební neschopnosti v Německu, oznámila EM, že k okamžiku zahájení úpdkového řízení, vzhledem ke svému věku (29 let), nenabyl žádný nezrušitelný nárok na důchodové zabezpečení, a proto ve chvíli, kdy nastanou skutečnosti rozhodné pro počátek plnění, neobdrží od PSV podle německého právního řádu žádné plnění v důsledku události, která by mohla potenciálně zakládat nárok na dávky (jako dosažení důchodového věku).

16. EM před předkládajícím soudem tvrdil, že mu žalovaná v budoucnu musí přiznat dávky podnikového starobního důchodu v důsledku události, která by mohla zakládat nárok na dávky (například dosažení důchodového věku), jejichž výše musí zohlednit i dobu zaměstnání před zahájením úpdkového řízení.

17. TMD Friction GmbH před předkládajícím soudem uvedla, že v případě převodu podniku po zahájení úpdkového řízení ve vztahu k majetku převodce podniku, odpovídá nabyvatel pouze za tu část podnikového starobního důchodu, která závisí na počtu odpracovaných let v podniku po zahájení úpdkového řízení.

8 – Podle písemných vyjádření EM byl v dané době název podniku nabyvatele Friction OpCo, dceřiná společnost skupiny TMD, která následně změnila název na TMD Friction.

18. Za těchto okolností podal předkládající soud Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o následných předběžných otázkách.

„1) Umožňuje čl. 3 odst. 4 [směrnice 2001/23] v případě převodu podniku po zahájení úpadkového řízení ohledně majetku převodce podniku podle vnitrostátního práva, který v zásadě nařizuje použití čl. 3 odst. 1 a odst. 3 [směrnice 2001/23] i pro nároky zaměstnanců na starobní, invalidní nebo pozůstalostní důchody plynoucí ze systémů podnikového nebo mezipodnikového připojištění v případě převodu podniku, takové omezení, ze kterého by plynulo, že nabyvatel neručí za nabývané právní nároky, které se vztahují na dobu trvání zaměstnaneckého poměru před zahájením úpadkového řízení?

2) V případě kladné odpovědi na první otázku:

Řídí se opatření podle čl. 3 odst. 4 písm. b) [směrnice 2001/23], která jsou nezbytná k ochraně zájmů zaměstnanců ohledně jejich nabytých nebo nabývaných nároků na starobní důchod z podnikového nebo mezipodnikového připojištění v případě převodu podniku po zahájení úpadkového řízení ohledně majetku převodce podniku úrovní ochrany požadované podle čl. 8 [směrnice 2008/94]?

3) V případě záporné odpovědi na druhou předloženou otázku:

Je třeba čl. 3 odst. 4 písm. b) [směrnice 2001/23] vykládat v tom smyslu, že opatření nezbytná k ochraně zájmů zaměstnanců ohledně jejich nabytých nebo nabývaných nároků na starobní důchod ze systému podnikového nebo mezipodnikového připojištění byla přijata, pokud vnitrostátní právní předpisy stanoví, že

- závazek poskytnout v budoucnu starobní důchod z podnikového nebo mezipodnikového připojištění zaměstnanci, který je převzat v souvislosti s převodem podniku v úpadku, v zásadě přechází na nabyvatele podniku,
- nabyvatel podniku ručí za budoucí nároky na důchodové zabezpečení v rozsahu závisícím na počtu odpracovaných let v podniku po zahájení úpadkového řízení,
- instituce, zřízená podle vnitrostátních právních předpisů k pojištění proti platební neschopnosti v tomto případě není povinná uhradit část budoucích nároků na důchodové zabezpečení vzniklých před zahájením úpadkového řízení a
- zaměstnanec má možnost uplatnit hodnotu části svého budoucího nároku na důchodové zabezpečení získané před zahájením úpadkového řízení v rámci úpadkového řízení vůči převodci?

4) Je čl. 5 odst. 2 písm. a) [směrnice 2001/23] v případě, že vnitrostátní právo stanoví použití článku 3 a 4 [směrnice 2001/23] také pro případ převodu podniku během úpadkového řízení, použitelný na nabývané penzijní nároky zaměstnanců z podnikového nebo mezipodnikového důchodového připojištění, které sice vznikly již před zahájením úpadkového řízení, ale vedou ke vzniku nároku zaměstnance na plnění teprve ve chvíli, kdy nastanou skutečnosti rozhodné pro počátek plnění, tedy v době pozdější?

5) V případě kladné odpovědi na druhou nebo čtvrtou otázku:

Vztahuje se minimální úroveň ochrany, kterou musí členské státy zaručit podle článku 8 [směrnice 2008/94], také na povinnost zajištění nabývaných nároků na důchodové zabezpečení, které v době zahájení úpadečného řízení podle vnitrostátních právních předpisů ještě nebyly ze zákona nezrušitelné, a stanou se nezrušitelnými právě jen z toho důvodu, že pracovní poměr nebude ukončen v souvislosti s úpadečkem?

6) V případě kladné odpovědi na pátou otázku:

Za jakých okolností lze ztráty na dávkách podnikového starobního důchodu, které bývalý zaměstnanec utrpěl z důvodu platební neschopnosti zaměstnavatele, považovat za zjevně nepřiměřené a založit tak povinnost členských států zajistit minimální ochranu podle článku 8 směrnice [2008/94], ačkoli zaměstnanec dostane minimálně polovinu dávek, které vyplnou z jeho nabytých penzijních nároků?

7) V případě kladné odpovědi na pátou otázku:

Bude nezbytná ochrana nabývaných právních nároků zaměstnance na důchodové zabezpečení podle čl. 3 odst. 4 písm. b) [směrnice 2001/23] nebo podle čl. 5 odst. 2 písm. a) [směrnice 2001/23] – rovnocenná ochraně podle článku 8 [směrnice 2008/94] – zajištěna také tehdy, když nebude vyplývat z předpisů vnitrostátního práva, ale pouze z přímé použitelnosti článku 8 [směrnice 2008/94]?

8) V případě kladné odpovědi na sedmou otázku:

Bude mít článek 8 [směrnice 2008/94] přímý účinek, kterého se může každý jednotlivý [zaměstnanec] domáhat před vnitrostátním soudem, i v případě, kdy sice obdržel nejméně polovinu dávek, které vyplývají z jeho nabytých penzijních nároků, ale jeho ztráty utrpěné z důvodu platební neschopnosti zaměstnavatele je nutné považovat za nepřiměřené?

9) V případě kladné odpovědi na osmou otázku:

Je soukromoprávní instituce, která je členským státem – pro zaměstnavatele povinně – určena jako instituce pro pojištění proti platební neschopnosti v oblasti podnikového důchodového zabezpečení, která podléhá státnímu dohledu nad finančními službami a která z moci veřejného práva vybírá od zaměstnavatelů příspěvky na pojištění proti platební neschopnosti a která může jako orgán veřejné moci vytvářet podmínky pro nucený výkon rozhodnutí prostřednictvím správního aktu, orgánem veřejné moci tohoto členského státu?“

Věc C-675/18, FL v. TMD Friction EsCo GmbH

19. Podle předkládacího rozhodnutí se případ FL liší od případu EM pouze v tom, že jeho nabývaný právní nárok byl ke dni zahájení úpadečného řízení nezrušitelný.

20. FL se narodil v roce 1950 a byl od roku 1968 zaměstnán u společnosti Textar GmbH. U této společnosti platila celopodniková dohoda, která zaměstnancům zaručovala mimo jiné dávky podnikového starobního důchodu. Podle tohoto penzijního řádu činí výše starobního důchodu za každý odpracovaný rok 0,5 % z hrubého měsíčního výdělku dosaženého zaměstnancem k určitému rozhodnému dni před ukončením pracovního poměru.

21. Pracovní poměr FL byl v následujícím období převeden na TMD Friction GmbH. Ohledně majetku TMD Friction GmbH bylo 1. března 2009 zahájeno úpadekové řízení. Dne 22. dubna 2009 byl podnik TMD Friction GmbH, který byl i po zahájení úpadekového řízení dál v provozu, převeden soudem ustanoveným insolvenčním správcem na TMD Friction EsCo GmbH.

22. Od 1. srpna 2015, při odchodu do důchodu, pobíral FL od TMD Friction EsCo GmbH na základě penzijního řádu dávky podnikového starobního důchodu ve výši 145,03 eura měsíčně.

23. Od 1. srpna 2015 pobíral FL také starobní důchod od PSV ve výši 816,99 eura měsíčně. Podle německého právního řádu byla výše tohoto důchodu vypočítána PSV z hrubé měsíční odměny žalobce ke dni zahájení úpadekového řízení (1. březen 2009).

24. U předkládajícího soudu FL uvedl, že TMD Friction EsCo GmbH mu má vyplácet vyšší dávky podnikového starobního důchodu, a to v takové výši, která závisí na výši konečné odměny podle penzijního řádu použitelného pro něho – tedy, že po 45 odpracovaných letech u TMD Friction EsCo GmbH nebo u jejího právního předchůdce, mu vznikl nárok na dávky podnikového starobního důchodu ve výši 1 115,50 eura měsíčně a relevantní je hrubá měsíční odměna ve výši 4 940 eur před ukončením pracovněprávního vztahu. TMD Friction EsCo GmbH má z této dávky odečíst pouze dávku poskytnoutou mu ze strany PSV ve výši 816,99 eura, a dlužila mu tedy dávky o 149,48 eura měsíčně vyšší⁹.

25. TMD Friction EsCo GmbH uvedla, že pokud je podnik převeden po zahájení úpadekového řízení proti převodci, ručí nabyvatel pouze za část dávek podnikového starobního důchodu v závislosti na vykonané práci po zahájení úpadekového řízení.

26. Předkládající soud tedy předkládá stejné předběžné otázky, které jsou uvedeny v bodě 18 tohoto stanoviska, s výjimkou nahrazení otázek č. 3, 5 a 6 v bodě 20 výše následujícími otázkami.

„3) V případě záporné odpovědi na druhou otázku:

Je třeba čl. 3 odst. 4 písm. b) [směrnice 2001/23] vykládat v tom smyslu, že opatření nezbytná k ochraně zájmů zaměstnanců ohledně jejich nabytých nebo nabývaných nároků na starobní důchod ze systému podnikového nebo mezipodnikového připojištění byla přijata, pokud vnitrostátní právní předpisy stanoví, že

- závazek poskytnout v budoucnu starobní důchod z podnikového nebo mezipodnikového připojištění zaměstnanci, který je převzat v souvislosti s převodem podniku v úpadku, v zásadě přechází na nabyvatele podniku,
- nabyvatel podniku ručí za nabývané penzijní nároky, jejichž výše je stanovena mimo jiné na základě doby trvání zaměstnání v podniku a odměny v okamžiku splnění pojistné podmínky v rozsahu závisejícím na počtu odpracovaných let v podniku po zahájení úpadekového řízení,
- instituce, zřízená podle vnitrostátních právních předpisů k pojištění proti platební neschopnosti v tomto případě musí vstoupit do části nabývaných nároků na důchodové zabezpečení, přičemž její výše je stanovena na základě pracovní odměny, kterou zaměstnanec dostával v okamžiku úpadekového řízení a

9 – Ze spisu se jeví, že to je to vázáno na § 7 odst. 2 zákona o zlepšení podnikového důchodového pojištění uvedeného v bodě 11 tohoto stanoviska.

- ani nabyvatel ani instituce zřízená k pojištění proti platební neschopnosti nejsou odpovědný za zvýšení nabývaných nároků na důchodové zabezpečení, k němuž sice došlo na základě zvýšení pracovní odměny po zahájení úpadečového řízení, avšak pro doby zaměstnání odpracované v podniku před tímto okamžikem,
- zaměstnanec má možnost uplatnit rozdíl v hodnotě svých nabývaných nároků v rámci úpadečového řízení převodce?

5) V případě kladné odpovědi na druhou nebo čtvrtou otázku:

Vztahuje se minimální úroveň ochrany, kterou musí členské státy zaručit podle článku 8 [směrnice 2008/94], také na část nároků na důchodové zabezpečení nabývaných v okamžiku zahájení úpadečového řízení, která vznikla jen z toho důvodu, že pracovní poměr není ukončen v souvislosti s úpadečem?

6) V případě kladné odpovědi na pátou otázku:

Za jakých okolností lze ztráty na dávkách podnikového starobního důchodu, které bývalý zaměstnanec utrpěl z důvodu platební neschopnosti zaměstnavatele, považovat za zjevně nepřiměřené a založit tak povinnost členských států zajistit minimální ochranu podle článku 8 [směrnice 2008/94], ačkoli bývalý zaměstnanec obdrží minimálně polovinu dávek, které vyplnou z jeho nabytých penzijních nároků?“

27. Písemná vyjádření předložily Soudnímu dvoru EM, FL, Spolková republika Německo a Evropská komise. Všichni společně s TMD Friction GmbH a TMD Friction EsCo GmbH (dále společně jen „žalovaní“) se účastnili jednání, které se konalo 12. prosince 2019.

III. Posouzení

A. Přístup

28. Zde se budu zabývat třemi otázkami, přičemž předložím svůj přístup k vyřešení právního problému, který vyvstává ve věci v původním řízení.

1. Horizontální povaha věci v původním řízení

29. Zaprvé, otázky 8 a 9 jsou nepřijatelné. Věc v původním řízení se týká výkladu shora uvedených unijních směrnic v rámci žaloby mezi jednotlivci, takže přímý účinek, nebo jinak účinek těchto směrnic, nemůže mít žádný význam¹⁰. Přesto se otázky č. 8 a 9 týkají přímých povinností vyplývajících ze směrnice 2008/94 a otázka č. 9 odkazuje popísem na PSV¹¹.

10 – Viz rozsudky ze dne 10. října 2017, Farrell (C-413/15, EU:C:2017:745); ze dne 7. srpna 2018, Smith (C-122/17, EU:C:2018:631); a ze dne 16. května 2019, Plessers (C-509/17, EU:C:2019:424, bod 28).

11 – Rozsudek ze dne 19. prosince 2019, Pensions-Sicherungs-Verein (C-168/18, EU:C:2019:1128).

30. PSV však není účastníkem řízení a otázky č. 8 a 9, jejichž zodpovězení může mít dopad na její zájmy, překračují pouhý negativní dopad na práva třetích osob¹², jak připouští judikatura Soudního dvora¹³. Pokud by tedy Soudní dvůr odpověděl na otázky 8 a 9 týkající se přímého účinku, které byly v podstatě položeny a zodpovězeny shora uvedeným rozsudkem ze dne 19. prosince 2019 ve věci Pensions-Sicherungs-Verein¹⁴, nevyhnutelně by tím mohlo dojít k porušení zásad rovnosti zbraní a práva na obhajobu podle článku 47 Listiny základních práv Evropské unie¹⁵. Vzhledem k tomu, že PSV není žalovanou, jsou tyto otázky také hypotetické.

31. Minimální záruka poskytnutá článkem 8 směrnice 2008/94¹⁶ tedy může být ve věci v původním řízení relevantní pouze v rozsahu, v němž toto ustanovení *souvisí* s právními důsledky pro žalované, například s ohledem na výklad čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23¹⁷.

32. Vzhledem k tomu, že se věc v původním řízení týká horizontálního opatření mezi dvěma soukromými subjekty, je předkládající soud povinen vzít v úvahu veškeré normy vnitrostátního práva a použít metody výkladu tímto právem uznané s cílem výsledit jej v co možná největším rozsahu ve světle znění a účelu dotčené směrnice, aby dosáhl výsledku, který předmětná směrnice sleduje, a zajistil tím soulad s čl. 288 třetím pododstavcem SFEU¹⁸.

2. Nemožnost výkladu právního řádu členského státu

33. Zadruhé, i když pro poznání souvislosti byly informace o ustanovení německého právního řádu týkající se úpdkového a důchodového práva předložené Soudnímu dvoru užitečné, připomínám, že podle ustálené judikatury platí, že Soudnímu dvoru nepřísluší, aby se vyjadřoval k výkladu vnitrostátních ustanovení, ani aby posuzoval, zda jejich výklad, který poskytuje předkládající soud, je správný¹⁹. Toto stanovisko se tudíž omezuje na výklad relevantních ustanovení směrnic 2001/23 a 2008/94 a nikoliv úvah týkajících se dosahu pojmu podle německého právního řádu.

12 – Rozsudek ze dne 6. září 2018, Hampshire (C-17/17, EU:C:2018:674, bod 69 a citovaná judikatura).

13 – Například přímý účinek ukládá povinnost každému orgánu členského státu, aby upustil od použití jakéhokoli vnitrostátního ustanovení, které odporuje ustanovení unijního práva, jež má přímý účinek. Viz rozsudek ze dne 19. prosince 2019, Deutsche Umwelthilfe (C-752/18, EU:C:2019:1114, bod 42 a citovaná judikatura).

14 – C-168/18, EU:C:2019:1128. Uvádím, že v této věci byla položena stejná otázka, jako je otázka č. 6 v projednávané věci, avšak je v této věci přípustná, jelikož nevyvolává přímý účinek. Otázka č. 8 se spíše týká prvku proporcionality než přímého účinku a zabývá se jí přeformulovaná otázka č. 4 (proporcionalitou se také zabývá otázka č. 6). Pro úplnost uvádím, že otázka č. 8 neuvádí účastníka, proti kterému je přímý účinek uplatněn.

15 – Viz např. rozsudek ze dne 26. července 2017, Sacko (C-348/16, EU:C:2017:591). Ze stejných důvodů se nebudu vyjadřovat k otázce, zda pravidla používaná PSV vedla k diskriminaci na základě věku ve vztahu k EM, přestože otázka diskriminace na základě věku byla na jednání vznesena. Soudní dvůr měl možnost se k otázce diskriminace na základě věku v souvislosti s důchody vyjádřit v rozsudku ze dne 8. května 2019, Österreichischer Gewerkschaftsbund (C-24/17, EU:C:2019:373).

16 – Poukazují na to, že článek 16 směrnice 2008/94 zrušil směrnici 80/987, takže čl. 5 odst. 2 písm. a) lze brát tak, že odkazuje na směrnici 2008/94.

17 – Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. května 2019, Plessers (C-509/17, EU:C:2019:424, body 28 a 29). Viz také bod 86 stanoviska generální advokátky J. Kokott ve věci Grenville Hampshire (C-17/17, EU:C:2018:287), kde generální advokátka v souvislosti s článkem 8 směrnice 2008/94 uvedla, že „směrnice nemůže uložit povinnosti přímo jednotlivci“. Generální advokátka odkazuje na rozsudky ze dne 14. července 1994, Faccini Dori (C-91/92, EU:C:1994:292, bod 25); ze dne 5. října 2004, Pfeiffer a další (C-397/01 až C-403/01, EU:C:2004:584, bod 108); ze dne 15. ledna 2014, Association de médiation sociale (C-176/12, EU:C:2014:2, bod 36); a ze dne 19. dubna 2016, Dansk Industri (C-441/14, EU:C:2016:278, bod 30).

18 – Rozsudek ze dne 16. května 2019, Plessers (C-509/17, EU:C:2019:424, bod 29). Vzhledem k tomu, že podle informací ve spisu nevzniká otázka naznačující, že by pro vyřešení projednávané věci mělo být relevantní nějaké ustanovení Listiny základních práv EU, ani ohledně toho, že právní řád členského státu nemůže být vykládán v souladu s relevantními ustanoveními směrnice EU, nejsou pravidla týkající se takového stavu uvedené Soudním dvorem v rozhodnutích jako je rozsudek ze dne 17. dubna 2018, Egenberger (C-414/16, EU:C:2018:257); ze dne 6. listopadu 2018, Bauer a Willmeroth (C-569/16 a C-570/16, EU:C:2018:871); a ze dne 6. listopadu 2018, Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften (C-684/16, EU:C:2018:874) pro věc v původním řízení relevantní.

19 – Usnesení Soudního dvora ze dne 28. ledna 2015, Gimnasio Deportivo San Andrés (C-688/13, EU:C:2015:46, bod 30 a citovaná judikatura). Z nedávné doby viz např. rozsudek ze dne 3. října 2019, Fonds du Logement de la Région de Bruxelles Capitale (C-632/18, EU:C:2019:833, bod 48 a citovaná judikatura).

3. Základní otázky předkládajícího soudu a přeformulování předběžných otázek

34. Zatřetí ve snaze poskytnout předkládajícímu soudu užitečnou odpověď určím, co považuji za hlavní cíle předběžných otázek a přeformuluji je.

35. Zdá se, že se jedná o tři body: 1) určit, zda se věc v původním řízení řídí článkem 3, nebo článkem 5 směrnice 2001/23, nebo oběma; 2) poté, zda za okolností v projednávané věci, vedou správně vykládaná příslušná ustanovení k převodu odpovědnosti za dávky, které požadují EM a FL, na žalované nabyvatele; a 3) úloha článku 8 směrnice 2008/94 při tomto zkoumání.

36. V souladu s ustálenou judikaturou má Soudní dvůr v řízení o předběžné otázce pravomoc poskytnout vnitrostátnímu soudu veškerá vodítka, jež považuje za nezbytná k rozhodnutí sporu v původním řízení, avšak je pouze věcí vnitrostátního soudu, aby ověřil, zda jsou ve věci, kterou se zabývá, splněny skutkové podmínky pro použití unijní právní normy, a aby z toho vyvodil důsledky pro rozhodnutí, které má vydat²⁰.

37. Kromě toho Soudní dvůr v rámci výkladu článků 3 až 5 směrnice 2001/23 připomněl, že aby poskytl vnitrostátnímu soudu užitečnou odpověď, může Soudní dvůr otázky, které jsou mu položeny, přeformulovat²¹.

38. Navrhuji tedy zrušení prvních čtyř otázek, protože jsou založené na přednosti článku 3 směrnice 2001/23 před článkem 5 této směrnice, přičemž takový výklad není podpořen ani judikaturou Soudního dvora, ani samotnou směrnicí 2001/23. S ohledem na první ze tří výše uvedených cílů (bod 35), může být první otázka formulována v tomto smyslu.

„1) Pokud právní řád členského státu omezí, z důvodu platební neschopnosti převodce, doplňkové zaměstnanecké dávky sociálního zabezpečení, za které je odpovědný nabyvatel podniku, řídí se práva dotčených zaměstnanců vůči nabyvatelům primárně článkem 5 směrnice 2001/23, nebo článkem 3 této směrnice, případně oběma těmito ustanoveními?“

39. Nalezení relevantních ustanovení, jakož i hierarchie mezi nimi, je totiž kvalitativně odlišným úkolem od určení toho, zda problém, který vznikl v konkrétním případě, spadá do jejich věcné působnosti.

40. Jak bylo podrobně uvedeno výše (body 44 až 59), dospěl jsem k závěru, že pokud úpadkové řízení nespadá do věcné působnosti článku 5 směrnice 2001/23, ostatní ustanovení obsažená v této směrnici, jako je čl. 3 odst. 4, nemohou být vykládána tak, že upravují úpadkové řízení, neboť článek 5 směrnice 2001/23 je *lex specialis*.

41. Navrhuji tedy Soudnímu dvoru, aby odpověděl na otázku následujícího znění.

„2) Spadá úpadkové řízení dotčené ve věci v původním řízení do věcné působnosti čl. 5 odst. 1 nebo odst. 2 směrnice 2001/23?“

20 – Viz zejména rozsudky ze dne 5. června 2014, Mahdi (C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, body 78 až 80 a citovaná judikatura); a ze dne 7. srpna 2018, Prenninger a další (C-329/17, EU:C:2018:640, bod 27); uvedené v poznámce pod čarou č. 13 nedávného stanoviska generálního advokáta H. Saugmandsgaarda Øe ve věci Paulo Nascimento Consulting, (C-692/17, EU:C:2019:362).

21 – Rozsudky ze dne 22. června 2017, Federatie Nederlandse Vakvereniging a další (C-126/16, EU:C:2017:489, bod 36) a ze dne 16. května 2019, Plessers (C-509/17, EU:C:2019:424, bod 36).

42. Jak bude uvedeno níže (viz body 61 až 79), dospěl jsem k závěru, že věc v původním řízení spadá do věcné působnosti čl. 5 odst. 2 směrnice 2001/23. Aby byl splněn druhý z cílů uvedených v bodě 35 výše, je však nezbytná třetí otázka. Mají na základě skutkového stavu věci v původním řízení žalovaní povinnost, podle některého z pododstavců čl. 5 odst. 2 směrnice 2001/23, zajistit důchodové dávky požadované EM a FL? Za tímto účelem by mohla být položena třetí otázka:

„3) Umožňuje čl. 5 odst. 2 písm. a) nebo písm. b) směrnice 2001/23 za okolností věci v původním řízení takové omezení v právním řádu členského státu, ze kterého by plynulo, že nabyvatel neručí za doplňkové dávky sociálního zabezpečení závisující na době trvání zaměstnaneckého poměru před zahájením úpadkového řízení?“

43. Konečně, jak je uvedeno v otázkách 5 až 7, předkládající soud se chce dozvědět více o dopadu článku 8 směrnice 2008/94 na výklad směrnice 2001/23. Navrhuji proto následující poslední otázku:

„4) Jakou úlohu má hrát článek 8 směrnice 80/987 za okolností věci v původním řízení, když převáděný zaměstnanec požaduje uložení povinností týkajících se důchodových dávek nabyvateli, pokud se převodce nachází v úpadkovém řízení, a to zejména ve vztahu k zásadě proporcionality?“

B. Odpovědi na přeformulované otázky

1. Otázka 1

44. Na otázku 1 v přeformulovaném znění je třeba odpovědět v tom smyslu, že pokud právní řád členského státu omezí z důvodu platební neschopnosti převodce doplňkové zaměstnanecké dávky sociálního zabezpečení, za které je odpovědný nabyvatel, řídí se podle práva Unie práva těchto zaměstnanců vůči nabyvatelům zejména článkem 5 směrnice 2001/23.

45. Ze spisu je zřejmé, že platební neschopnost je podmínkou pro oslabení převáděných důchodových nároků zaměstnance zavedenou judikaturou předkládajícího soudu ze dne 17. ledna 1980 a je středem jejího zájmu. Jak uvedla Komise ve svých písemných vyjádřeních, zahájení úpadkového řízení způsobilo ztrátu nároku žalujících zaměstnanců.

46. Je třeba poznamenat, že ochrana poskytovaná směrnicí 2001/23 zahrnuje všechna práva zaměstnanců, ledaže se na ně vztahuje výjimka výslovně stanovená toutéž směrnicí²². Článek 3 odst. 1 směrnice 2001/23 v zásadě nabyvateli ukládá, aby při výpočtu nároků finanční povahy zohlednil veškerá odpracovaná léta²³. Přípustné jsou pouze výjimky stanovené směrnicí 2001/23, přičemž je nutno je vykládat restriktivně, protože se odchylují od hlavního cíle směrnice 2001/23, jímž je ochrana zaměstnanců v případě některých převodů podniků²⁴.

47. Vypadá to, že první čtyři otázky jsou založeny na nepochopení struktury směrnice 2001/23, jelikož vycházejí z předpokladu, že judikatura předkládajícího soudu sahající do 17. ledna 1980, jež vylučuje dobu zaměstnání, která předcházela úpadkovému řízení pro účely dávek podnikového starobního důchodu nabyvatele vůči převedeným zaměstnancům, spadá do působnosti diskrečního práva členského státu obsaženého ve slovech „Pokud členské státy nestanoví jinak“ v čl. 4 písm. a) směrnice 2001/23, nebo že mohou být předmětem souladu s čl. 3 odst. 4 písm. b) této směrnice.

22 – Usnesení Soudního dvora ze dne 28. ledna 2015, Gimnasio Deportivo San Andrés (C-688/13, EU:C:2015:46, bod 52 a citovaná judikatura).

23 – Rozsudek ze dne 6. dubna 2017, Unionen (C-336/15, EU:C:2017:276, bod 22 a citovaná judikatura).

24 – Viz např. rozsudky ze dne 4. června 2002, Beckmann (C-164/00, EU:C:2002:330, bod 29) a ze dne 16. května 2019, Plessers (C-509/17, EU:C:2019:424, bod 38 a citovaná judikatura).

48. Naproti tomu, jak bylo uvedeno v písemných vyjádřeních Německa, a podpořeno EM a FL, je článek 5 směrnice 2001/23 *lex specialis*²⁵, jež výlučně upravuje možnost členských států vyloučit zaměstnance převáděné převodcem v platební neschopnosti z ochrany podle článků 3 a 4.

49. Zprvce to nevyhnutelně vyplývá ze znění článku 5. Jeho vztah k článkům 3 a 4 je omezen na to, že dává členským státům diskreční pravomoc rozšířit ochranu poskytovanou články 3 a 4 na „převod podniku [...], pokud je převodce předmětem konkursního řízení nebo obdobného úpadkového řízení, které bylo zahájeno s cílem likvidace majetku převodce a které probíhá pod dohledem příslušného orgánu veřejné moci“ (čl. 5 odst. 1). Zobecněný odkaz na články 3 a 4 směrnice 2001/23 se také objevuje v čl. 5 odst. 2 a další prostor pro omezení ochrany poskytnuté články 3 a 4 ve vztahu k „převodu během úpadkového řízení, které bylo zahájeno vůči převodci (je-li řízení zahájeno s cílem likvidace majetku převodce či nikoli), může členský stát za podmínky, že toto řízení probíhá pod dohledem příslušného orgánu veřejné moci“. [čl. 5 odst. 2 písm. a)].

50. Kromě toho, jak uvedl zástupce EM na jednání, článek 5 musí být vykládán tak, aby odrazilo od zneužívání úpadkového řízení, jelikož členské státy jsou povinny přijmout opatření k zabránění takovému zneužití podle čl. 5 odst. 4 směrnice 2001/23. Vykládat tuto směrnici v tom smyslu, že ponechává členským státům diskreční pravomoc oslabit práva zaměstnanců v rámci úpadkového řízení, na která se nevztahuje článek 5 dotčené směrnice, a to odkazem na jiné ustanovení směrnice 2001/23, jako je čl. 3 odst. 4, by bylo s tímto cílem neslučitelné²⁶. Neodpovídalo by to ani struktuře směrnice 2001/23.

51. V důsledku toho ani struktura, kterou lze také nazvat vnitřním kontextem²⁷, ani znění směrnice 2001/23 neumožňují dospět k závěru, že článek 5 směrnice 2001/23 je podřízený buď obecně článku 3, nebo pravidlům obsaženým v čl. 3 odst. 4 týkajícím se starobního důchodu podle systému podnikového nebo mezipodnikového připojištění. Pouze čl. 5 odst. 2 písm. a) je podmíněn jiným ustanovením unijního práva, a to konkrétně směrnicí 80/987, která předcházela směrnici 2008/94²⁸. Jak bylo totiž uvedeno v písemných vyjádřeních EM, odkaz na směrnici 2008/94 (ve formě jejího předchůdce, směrnice 80/987) v článku 5 směrnice 2001/23 ještě posiluje jeho postavení *lex specialis*.

52. Bod 7 odůvodnění směrnice 2001/23 odráží cíl vytvořit výslovnou možnost, aby členské státy měly v určité oblasti diskreční pravomoc. Zejména uvádí, že směrnice Rady 77/187/EHS ze dne 14. února 1977 o sblížování právních předpisů členských států týkajících se zachování práv zaměstnanců v případě převodu podniků, závodů nebo částí závodů²⁹ byla pozměněna „v souvislosti [...]s tendencemi v právních předpisech členských států ve vztahu k záchraně podniků v hospodářských obtížích“.

53. Přístup, který navrhuji, je také podpořen historií vzniku směrnice 2001/23.

25 – Z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá pravidlo, že zvláštní ustanovení se použije jako výjimka z obecnějšího ustanovení. Viz např. rozsudek ze dne 20. ledna 2005, Engler (C-27/02, EU:C:2005:33). V nedávné době např. rozsudek ze dne 19. prosince 2019, Nederlands Uitgeversverbond a Groep Algemene Uitgevers (C-263/18, EU:C:2019:1111, bod 55). Obecně viz Beck, G., *The Legal Reasoning of the Court of Justice of the EU*, Hart, Oxford, 2012, s. 222-223.

26 – Na jednání zástupci EM i FL výslovně vyloučili dovolávání se zneužití práv v jiném ohledu, než který Soudní dvůr posuzoval v rozsudku ze dne 13. června 2019, Ellinika Nafpigeia (C-664/17, EU:C:2019:496). Pokud jde o nedávnou analýzu zneužití unijního práva, viz stanovisko generálního advokáta P. Pikamäea ve věci AFMB (C-610/18, EU:C:2019:1010, body 72 až 82), dosud projednávaná a Leczykiewicz, D. *Prohibition of abusive practices as a „general principle“ of EU law*, *Common Market Law Review*, vol. 56, 2019, s. 703.

27 – Viz mé stanovisko ve věci Pinckernelle (C-535/15, EU:C:2016:996, bod 40).

28 – Poznámka pod čarou č. 16.

29 – Úř. věst. 1977, L 61, s. 26.

54. Článek 5 směrnice 2001/23 byl do této směrnice zařazen v důsledku změny směrnice 77/187 článkem 4a směrnice Rady 98/50/ES ze dne 29. června 1988, kterou se mění směrnice 77/187³⁰.

55. Zavedení zvláštních pravidel o platební neschopnosti se odráží v bodě 7 odůvodnění směrnice 98/50³¹. Uvádí, že „za účelem zajištění přežití podniků v platební neschopnosti je třeba výslovně umožnit členským státům nepoužít články 3 a 4 směrnice 77/187/EHS na převody prováděné v rámci likvidace a *určité* výjimky z obecných ustanovení této směrnice musí být povoleny v případě převodů provedených v souvislosti s úpadkovým řízením“. (Kurzivou zvýraznil autor stanoviska).

56. Kromě toho bod 3 odůvodnění směrnice 98/50 stanoví, že jejím cílem bylo změnit směrnici 77/187 „ve světle judikatury Soudního dvora“³². Jak nedávno podrobně uvedl generální advokát M. Szpunar³³, tato judikatura zavedla výjimku ze záruk stanovených směrnicí 77/187, původně odůvodněnou *specifíčností* úpadkového práva³⁴.

57. Stejně tak návrh Komise, na kterém byla založena směrnice 98/50³⁵ stanovil, že „za účelem zajištění přežití podniků v platební neschopnosti je třeba výslovně umožnit členským státům nepoužít články 3 a 4 této směrnice na převody prováděné v rámci likvidace a *určité* výjimky z obecných ustanovení této směrnice musí být povoleny v případě převodů provedených v souvislosti s úpadkovým řízením za účelem zajištění přežití podniků v platební neschopnosti“, zatímco stanovisko Hospodářského a sociálního výboru stanovilo, že „nová ustanovení návrhu o případech platební neschopnosti jsou vítaným pokusem pro zavedení prvku flexibility“³⁶.

58. Stručně řečeno, nic v historii vzniku směrnice 2001/23 neumožňuje se domnívat, že flexibilita přiznaná členským státům v oblasti převodu podniků v platební neschopnosti by měla být podřízena dříve vzniklým obecným pravidlům o nárocích uvedených v čl. 3 odst. 4 směrnice 2001/23. Mezi ty patří starobní důchody plynoucí ze systémů podnikového nebo mezipodnikového připojištění, tedy skupina nároků ve věci v původním řízení. Dodávám, že by bylo jednoduše proti právní logice, aby se stejná situace mohla řídit dvěma odlišnými ustanoveními, jako jsou články 3 a 5 směrnice 2001/23.

59. Z těchto důvodů navrhuji odpověď na přeformulovanou otázku č. 1, jak je uvedena v bodě 44 výše.

2. Otázka č. 2

60. Na otázku č. 2 je potřeba odpovědět v tom smyslu, že úpadkové řízení popsané v předkládacím rozhodnutí nespadá do věcné působnosti čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23, ale do věcné působnosti čl. 5 odst. 2 písm. a) této směrnice.

30 – Úř. věst. 1998, L 201, s. 88. Třetí směrnici v této řadě je směrnice 2001/23. Článek 3 odst. 4 směrnice 2001/23 byl také zaveden směrnicí 80/987, nicméně obecné otázky starobních důchodů již byly obsaženy ve směrnici 77/187. Její čl. 3 odst. 3 stanovil, že „odstavce 1 a 2 se nevztahují na nároky zaměstnanců na starobní, invalidní nebo pozůstalostní důchody plynoucí ze systémů podnikového nebo mezipodnikového připojištění[...]“.

31 – Toto ustanovení pozbylo platnosti.

32 – Viz analýza generálního advokáta M. Szpunara ve věci Plessers (C-509/17, EU:C:2019:50, bod 42) týkající se čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23.

33 – Tamtéž.

34 – Kurzivou zvýraznil autor stanoviska. Tamtéž, bod 43. Rozhodnutími Soudního dvora, která účinně kodifikovala čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23, byly rozsudek ze dne 7. února 1985, Abels (135/83, EU:C:1985:55); ze dne 25. července 1991, d'Urso a další (C-362/89, EU:C:1991:326); ze dne 7. prosince 1995, Spano a další (C-472/93, EU:C:1995:421); a ze dne 12. března 1998, Dethier Équipement (C-319/94, EU:C:1998:99).

35 – Návrh směrnice Rady o sblížení právních předpisů členských států týkajících se zachování práv zaměstnanců v případě převodů podniků, závodů nebo částí podniků nebo závodů, (COM/94/300 final) (Úř. věst. 1994, C 274, s. 10).

36 – Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice o sblížení právních předpisů členských států týkajících se zachování práv zaměstnanců v případě převodů podniků, závodů nebo částí podniků nebo závodů (Úř. věst. 1995, C 133, s. 13, bod 2.10.2).

a) *Odpověď na položenou otázku s ohledem na čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23*

61. Ustálená judikatura Soudního dvora dává na tuto otázku zápornou odpověď s ohledem na čl. 5 odst. 1, a to zejména s ohledem na to, že judikatura předcházející čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23 je nezbytná pro učení významu čl. 5 odst. 1³⁷. Podle této judikatury byly rozhodujícími kritérii pro posouzení, zda úpadekové řízení tvoří „konkursní řízení nebo obdobné úpadekové řízení, které bylo zahájeno s cílem likvidace majetku převodce a které probíhá pod dohledem příslušného orgánu veřejné moci“, „podmínky“ tohoto řízení a jeho „cíl“³⁸.

62. Soudní dvůr v tomto ohledu rozhodl, že aby převod podniku spadl pod výjimku stanovenou v čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23, musí být splněny kumulativní podmínky. Konkrétně, že převodce je předmětem úpadekového řízení nebo obdobného insolvenčního řízení, že toto řízení je zahájeno s cílem likvidace majetku převodce a že probíhá pod dohledem příslušného orgánu veřejné moci³⁹. Přitom podle spisu není ve věci v původním řízení splněna pouze druhá z těchto podmínek týkající se cíle likvidace.

63. Zástupce žalovaných při jednání zdůraznil, že dotčený převod ve věci v původním řízení zachránil pracovní místa a že podnik mohl pokračovat v činnosti a prosperoval. Německo v písemných vyjádřeních uvádí, že cílem německého právního řádu je za současného stavu udržení zaměstnanosti, a při jednání dále uvedlo, že omezení odpovědností nabyvatelů podniků v platební neschopnosti ve vztahu k dávkám činí nabytí převáděného podniku atraktivnější. Hodnota podniku by jinak mohla být vyšší. Tyto skutečnosti také vyplývají z předkládacího rozhodnutí.

64. Jak však uvedl v písemných vyjádřeních EM, právě tento druh cíle byl v judikatuře týkající se čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23 vyloučen. Podmínka, podle níž musí být řízení zahájeno s cílem likvidace majetku převodce, není splněna v případě řízení, jehož cílem je pokračování v činnosti dotčeného podniku⁴⁰. To se uplatní bez ohledu na název dotčeného řízení podle vnitrostátního právního řádu. Ve věci Komise v. Itálie⁴¹ totiž argumenty předložené italskou vládou odůvodňující neprovedení směrnice 2001/23 ve vztahu k podnikům v „krizové situaci“ z důvodu, že jinak by „potenciální nabyvatel mohl být odrazen od nabytí podniku, pokud by musel v pracovním poměru ponechat nadbytečné zaměstnance převáděného podniku“⁴², nebyly Soudním dvorem přijaty.

65. Není mi jasné, jak může být řízení dotčené ve věci v původním řízení chápáno jinak než jako řízení, které má zachovat provozuschopnost podniku nebo jeho životaschopných částí⁴³, oproti řízení, jehož cílem je likvidace majetku, která má maximalizovat kolektivní uspokojení věřitelů⁴⁴. To vyžaduje judikatura Soudního dvora před tím, než úpadekové řízení může spadat pod výjimku obsaženou v čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23.

66. Nejvýraznější skutečností je, že řízení probíhalo pouze po dobu čtyř měsíců. V tomto časovém období byl dotčený podnik převeden z jedné dceřiné společnosti skupiny TMD do jiné, čímž se udržel nepřetržitý provoz dotčeného podniku. Je nesporné, že dotčený podnik pokračoval v činnosti ve stejném sídle; a jak převodce, tak nabyvatel byli vázáni stejnou kolektivní smlouvou. Žádný orgán patrně nedal příkaz k likvidaci majetku.

37 – Stanovisko generálního advokáta M. Szpunara ve věci Plessers (C-509/17, EU:2019:50, body 42 až 47 a tam citovaná judikatura).

38 – Kurzivou zvýrazněno ve stanovisku generálního advokáta P. Mengozziho ve věci Federatie Nederlandse Vakvereniging a další (C-126/16, EU:C:2017:241, bod 53).

39 – Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. května 2019, Plessers (C-509/17, EU:C:2019:424, bod 40 a citovaná judikatura).

40 – Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. května 2019, Plessers (C-509/17, EU:C:2019:424, bod 44 a citovaná judikatura).

41 – Rozsudek ze dne 11. června 2009 (C-561/07, EU:C:2009:363).

42 – Tamtéž, bod 26.

43 – Stanovisko generálního advokáta M. Szpunara ve věci Plessers (C-509/17, EU:C:2019:50, bod 62).

44 – Tamtéž. Viz také stanovisko generálního advokáta P. Mengozziho ve věci Federatie Nederlandse Vakvereniging a další (C-126/16, EU:C:2017:241, bod 57).

67. Každopádně, pokud je úpadkové řízení hojně užíváno k účelu reorganizace, netýká se likvidace podniku⁴⁵. Podle ustálené judikatury nespádají řízení, jejichž cílem je zachovat činnost podniku za účelem jeho následného převzetí, do věcné působnosti čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23⁴⁶. Tak tomu je ve věci v původním řízení.

68. Pokud by to měl být konec požadované analýzy, poradil bych Soudnímu dvoru, aby rozhodl tak, že žalované musí zaručit jak EM, tak FL důchodové dávky, jako by úpadkové řízení nikdy neproběhlo. Nicméně je třeba posoudit diskreční pravomoc poskytnutou členským státům článkem 5 odst. 2 písm. a), i otázku, zda je s tím v souladu judikatura předkládajícího soudu sahající do 17. ledna 1980.

b) Odpověď na tuto otázku s ohledem na čl. 5 odst. 2 směrnice 2001/23

69. Zprvce uvádím, že čl. 5 odst. 2 písm. b) není za tímto účelem relevantní, neboť se nezdá, že ve věci v původním řízení existuje dohoda o změně „pracovních podmínek zaměstnanců s cílem zachovat pracovní příležitosti zajištěním přežití podniku, závodu nebo části podniku nebo závodu“.

70. Dále do dnešní doby byl čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23 předmětem mnohem menšímu přezkumu ze strany Soudního dvora, než čl. 5 odst. 1⁴⁷. Proto při určení jeho dosahu budu brát do úvahy (omezenou) dosavadní judikaturu, znění, kontext a cíle tohoto ustanovení⁴⁸.

71. Soudní dvůr uvedl, že „základním požadavkem“ ustanovení čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23 „je použití článků 3 a 4“⁴⁹. To je v souladu s ustáleným pravidlem, podle kterého musí být ustanovení směrnice 2001/23, které obsahují výjimky z práv a povinností zavazujících nabyvatele, vykládány restriktivně⁵⁰.

72. Jak znění čl. 5 odst. 2 písm. a), tak jeho přípravné práce ukazují, že byl do směrnice vložen z toho důvodu, aby ponechal členským státům diskreční pravomoc k omezení práv a povinností převedených převodcem, pokud *nebylo* řízení zahájeno za účelem likvidace majetku převodce.

73. Pokud jde o přípravné práce, odkazuji na skutečnosti uvedené v bodech 55 a 57 výše. Členským státům byly přiznány jen „určité výjimky“, aby zajistily přežití podniků v platební neschopnosti.

74. Úvodní část čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23 stanoví „Použijí-li se články 3 a 4 na převod během úpadkového řízení, které bylo zahájeno vůči převodci (je-li řízení zahájeno s cílem likvidace majetku převodce či nikoli) [...]“.

75. Pro účely projednávané věci musí být tato formulace chápána v tom smyslu, že práva a povinnosti převedená na nabyvatele podle čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/23 se použijí na *všechna* úpadková řízení, která nejsou zahájena s cílem likvidace majetku převodce, jako je tomu ve věci v původním řízení, vzhledem k neexistenci výslovné volby pro členský stát stanovit něco jiného, na rozdíl od znění čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23, které začíná „nestanoví-li členské státy jinak“. Počáteční slova čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23 „Použijí-li se články 3 a 4 na převod během úpadkového řízení“ neodkazují na diskreční pravomoc členských států, ale na skutkové a právní podmínky použití článků 3 a 4 směrnice 2001/23, jako je existence „převodu“. Diskreční pravomoc členského státu je zohledněna v čl. 5 odst. 2 pododstavcích a) a b).

45 – Stanovisko generálního advokáta P. Mengozziho ve věci Federatie Nederlandse Vakvereniging a další (C-126/16, EU:C:2017:241, bod 77).

46 – Např. rozsudek ze dne 7. prosince 1995, Spano a další (C-472/93, EU:C:1995:421, bod 28), jedno z rozhodnutí účinně kodifikované čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/23.

47 – Byl předmětem výkladu ze strany Soudního dvora v usnesení Soudního dvora ze dne 28. ledna 2015, Gimnasio Deportivo San Andrés (C-688/13, EU:C:2015:46), a rozsudku ze dne 11. června 2009, Komise v. Itálie (C-561/07, EU:C:2009:363).

48 – Viz stanovisko generální advokátky J. Kokott ve věci Robins a další (C-278/05, EU:C:2006:476, bod 34 a citovaná judikatura).

49 – Rozsudek ze dne 11. června 2009, Komise v. Itálie (C-561/07, EU:C:2009:363, bod 41).

50 – Tamtéž, bod 30. Viz také bod 46 výše a citovaná judikatura.

76. Takový výklad je také v souladu s judikaturou Soudního dvora⁵¹. Výjimečná opatření odchylná od toho, jež členské státy mohou zavést s ohledem na úpadekové řízení, která nebyla zahájena s cílem likvidace převodce, jsou uvedena v pododstavci a).

77. Kromě toho Německo v písemných vyjádřeních uvádí, že v německém právním řádu existuje omezená výjimka týkající se nabývaných práv před prohlášením platební neschopnosti za účelem zajištění převzetí podniku, jak umožňuje čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23. Právě omezené výjimky jsou obsaženy v čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23.

78. Na rozhodnutí ze dne 18. ledna 1980 a na následnou judikaturu, na kterou předkládající soud odkazuje, lze nahlížet jako na využití výjimky v tomto případě uplatněné na úpadekové řízení spadající do věcné působnosti čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23. Skutečnost, že žádná taková výjimka před vložením článku 5 do směrnice 2001/23 neexistovala, je irelevantní. Členské státy nemají povinnost přijmout konkrétní opatření k provedení směrnic za podmínky, že tato opatření jsou právně závazná⁵². Není důležité, že judikatura předkládajícího soudu sahá do 18. ledna 1980, před vstupem směrnice 2001/23 v platnost, vzhledem k tomu, že pravidla již zavedená v právním řádu členského státu mohou směrnici provést⁵³. Jak však vysvětlím v mé odpovědi na otázku č. 3 níže, provedení judikaturou může přinést obtíže z hlediska požadavku unijního práva týkajícího se právní jistoty.

79. V každém případě z těchto důvodů navrhuji na přeformulovanou otázku č. 2 odpovědět tak, jak, uvádím v bodě 60 výše.

3. Otázka č. 3

80. Otázka č. 3, jak byla přeformulována výše, by měla být zodpovězena v tom smyslu, že čl. 5 odst. 2 písm. a) umožňuje omezení v právním řádu členského státu v tom smyslu, že nabyvatel neručí za doplňkové dávky sociálního zabezpečení, které závisí na době trvání zaměstnaneckého poměru před zahájením úpadekového řízení, pokud tyto dávky nabyly právního účinku⁵⁴, takže dotčení zaměstnanci jsou podle vnitrostátního práva členského státu oprávněni se těchto práv dovolat před soudy členských států k zajištění vyplacení příslušných důchodových dávek od převodce⁵⁵. V každém případě to, zda výkon diskreční pravomoci členského státu umožněný v čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23 prostřednictvím judikatury byl učiněn s nezbytnou přesností a jasností tak, aby byla zaručena právní jistota, je věcí ověření ze strany předkládajícího soudu.

81. Řízení zahájené TMD Friction GmbH vůči EM je zjevně bezdůvodné, jelikož jak uvádí EM ve svých vyjádřeních, podle čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23 důchodové dávky ke dni převodu „nevznikly“ (ve francouzštině „dues“), jak toto ustanovení vyžaduje, neboť nenastaly okolnosti vedoucí ke vzniku nároku na dávky starobního důchodu; zejména v případě EM dosažení důchodového věku.

51 – Jak bylo uvedeno v bodech 61 a 62 výše.

52 – Směrnice 2001/23 může být provedena judikaturou. Viz např. rozsudek ze dne 10. července 1986, Komise v. Itálie (235/84, EU:C:1986:303). Dále viz Prechal, S., *Directives in EU Law*, Oxford University Press, s. 78 až 81. Autoři na s. 79 zdůrazňují, že relevantní judikatura musí být přesná, zveřejněná a předvídatelná. K významu závazných právních účinků při provádění unijního práva viz mé stanovisko ve věci Safeway (C-171/18, EU:C:2019:272). Podle ustálené judikatury musí soudy členských států přizpůsobit svoji judikaturu tak, aby byla v souladu s unijním právem. Viz např. rozsudek ze dne 6. listopadu 2018, Bauer a Willmeroth (C-569/16 a C-570/16, EU:C:2018:871, bod 68).

53 – Viz např. rozsudek ze dne 20. května 1992, Komise v. Nizozemsko (C-190/90, EU:C:1992:225), kdy bylo účinné provedení směrnice zajištěno prostřednictvím souboru pravidel, přičemž některé z nich předcházely vstupu dané směrnice v platnost. Viz Prechal, S., *Directives in EC Law*, Oxford, Oxford University Press, 2005, s. 77. Viz například nedávný rozsudek ze dne 11. června 2015, Komise v. Polsko (C-29/14, EU:C:2015:379, bod 38).

54 – Rozsudek ze dne 7. října 2019, Safeway (C-171/18, EU:C:2019:839, bod 29).

55 – Rozsudek ze dne 7. října 2019, Safeway (C-171/18, EU:C:2019:839, bod 25).

82. Oproti tomu je postavení FL jakožto *bývalého* zaměstnance složitější. Ačkoliv FL dosáhl důchodového věku po prohlášení úpadku (odešel do důchodu dne 31. července 2015), ve spisu je dále uvedeno, že dávky starobního důchodu byly v okamžiku zahájení úpadkového řízení „nezrušitelné“. Je tedy na předkládajícím soudu, aby určil, zda mohl FL obstarat od převodce v úpadku, ke dni zahájení úpadkového řízení, dotčené důchodové připojištění, ve smyslu popsáném v bodě 80 výše. V případě, že ano, je výjimka z odpovědnosti nabyvatele za jejich uhrazení v souladu se směrnicí 2001/23.

83. Pojem „vznikly“ je možné vyložit jen tak, že znamená okamžik, ke kterému má zaměstnanec nárok na dávky starobního důchodu, například z důvodu existence události, na základě které nárok vzniká. Přijetí argumentů uvedených ve vyjádřeních Německa ve smyslu, že nárok „vznikne“ při jeho nabytí v okamžiku vzniku hospodářské zátěže na straně převodce (což je tedy před platební neschopností), by vedla k neřešitelné situaci ve vztahu k rozdělení majetku v platební neschopnosti.

84. Vzhledem k tomu, že to není v souladu se zněním čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23, je to také neslučitelné se zásadou právní jistoty a správným fungováním zásady stejnoměrného uspokojení věřitelů. Jak bylo uvedeno v písemném vyjádření EM, z důvodu, že EM ještě není v důchodu, lze jeho ztrátu pouze odhadovat, a to nezanedbatelnou částkou 430 eur měsíčně z odhadovaného podnikového starobního důchodu 1 300 eur měsíčně. To je v rozporu s velmi přesným výpočtem ztrát FL, vypočítaných na 149,98 eura.

85. Pojem „vznikly“ podle čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23, vzhledem k tomu, že tento článek omezuje práva zaměstnanců podle směrnice 2001/23, je dále potřeba vykládat restriktivně⁵⁶. Musí být také vykládán s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1023 o rámcích preventivní restrukturalizace, o oddlužení a zákazech činnosti a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení a o změně směrnice (EU) 2017/1132 (směrnice o restrukturalizaci a insolvenční)⁵⁷, kterou musí členské státy provést do 17. července 2021⁵⁸. Ta stanoví, že „[r]ámec preventivní restrukturalizace stanoveným podle této směrnice by neměly být dotčeny pohledávky a nároky vůči dlužníkovi vyplývající ze zaměstnaneckých systémů důchodového pojištění, pokud tyto pohledávky a nároky vznikly před restrukturalizací⁵⁹“. To naznačuje takový výklad směrnice 2001/23, který maximalizuje povinnosti s ohledem na důchodové dávky nabyvatelů podniků procházejících reorganizací, spíše než jejich minimalizaci.

86. Zásada právní jistoty ukládá soudu členského státu, aby v každém případě ověřil, zda judikatura předkládajícího soudu ze dne 18. ledna 1980 může představovat platné provedení omezení dovolené čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23⁶⁰.

87. Soudní dvůr nedávno potvrdil, že v souvislosti s výpočtem důchodů musí být dodržována zásada právní jistoty, která se uplatní obzvláště striktně v případě právní úpravy, která může mít finanční důsledky, aby byla práva přiznaná unijním právem jednotlivcům prováděna dostatečně přesně, jasně a předvídatelně, aby se dotčené osoby mohly přesně seznámit se svými právy a povinnostmi a podle toho jednat a případně se svých práv dovolávat před vnitrostátními soudy⁶¹.

56 – Viz výše bod 71.

57 – Úř. věst. 2019, L 172, s. 18.

58 – Článek 34. Jak bylo uvedeno v mém stanovisku ve věci Pinckernelle (C-535/15, EU:C:2016:996, bod 40), kontext pro účely výkladu unijního opatření zahrnuje také uznání legislativních ustanovení, které jsou podstatným způsobem propojeny s vykládaným ustanovením.

59 – Bod 20 odůvodnění.

60 – Viz například rozsudek ze dne 11. června 2015, Komise v. Polsko (C-29/14, EU:C:2015:379, bod 38).

61 – Rozsudek ze dne 7. října 2019, Safeway (C-171/18, EU:C:2019:839, bod 25).

88. Soudní dvůr rovněž v souvislosti s výjimkami ze směrnic týkajících se práv zaměstnanců v pracovním vztahu uvedl, že „pokud unijní právo ponechává členským státům možnost odchýlit se od určitých ustanovení směrnice, jsou tyto státy povinny při výkonu své diskreční pravomoci dodržovat obecné zásady unijního práva, které zahrnují zásadu právní jistoty. Za tímto účelem musí být ustanovení umožňující fakultativní odchylky od zásad stanovených v určité směrnici provedena s odpovídající přesností a jasností, aby byly splněny požadavky vyplývající z uvedené zásady“⁶².

89. Spisy naznačují, a potvrdil to také zástupce Komise při jednání, že aktivní opatření přijatá Německem za účelem provedení směrnice 2001/23 se soustředí kolem § 613a německého občanského zákoníku. Dojem z jednání byl takový, že naznačoval nepropojení mezi článkem 5 směrnice 2001/23 a legislativními opatřeními v Německu o platební neschopnosti. Tím spíše by měl předkládající soud ověřit soulad se zásadami uvedenými v bodech 87 a 88 výše.

90. Z těchto důvodů je třeba odpovědět na otázku č. 3 ve smyslu uvedeném v bodě 80 tohoto stanoviska.

4. Otázka č. 4

91. Přeformulovaná otázka č. 4 by měla být zodpovězena v tom smyslu, že použití čl. 5. odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23 je vázáno na splnění požadavků článku 8 směrnice 2008/94 v právu členského státu. Snížení částky dávek zaměstnaneckého důchodového zabezpečení vyplácených bývalému zaměstnanci z důvodu platební neschopnosti jeho bývalého zaměstnavatele je považováno za zjevně nepřiměřené, přestože dotyčný pobírá méně než polovinu částky dávek plynoucích z jeho nabytých nároků, nebo pokud tento bývalý zaměstnanec již žije nebo by musel žít z důvodu tohoto snížení pod hranici rizika chudoby stanovené Eurostatem pro dotyčný členský stát, což přísluší rozhodnout předkládajícímu soudu.

92. Postavení článku 8 směrnice 2008/94 jakožto podmínky pro zmírnění povinností uložených nabyvatelům článkem 3 odst. 1 směrnice 2001/23 je nevyvratitelné podle znění čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23 a ze slova „je-li“.

93. Jak bylo uvedeno výše, možný význam článku 8 směrnice 2008/94 se omezuje na FL, a to vzhledem k tomu, že čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23 připouští pouze výjimku pro závazky, které „vznikly“ přede dnem převodu nebo před zahájením úpadečného řízení, a to za další podmínky, je-li toto řízení podle právních předpisů členského státu spojeno alespoň s takovou „ochranou, jaká je poskytována“ v situacích uvedených ve směrnici 2008/94. Judikatura od rozhodnutí ve věci *Robins a další*⁶³ založila test proporcionality spočívající v povinnosti zajistit minimálně 50 % z nároků na dávky ve stáří ze systémů důchodového připojištění⁶⁴. Soudní dvůr také uvedl, že účelem článku 8 je „zaručit ochranu dlouhodobých zájmů zaměstnanců, neboť takovéto zájmy, pokud jde o nabytá nebo nabývaná práva, se v zásadě vztahují na celou dobu trvání důchodu“⁶⁵.

94. Důležité je poznamenat, že zásada uvedená výše v rozsudku *Robins* se dále vyvíjela ve světle rozhodnutí Soudního dvora v jeho rozsudku ze dne 19. prosince 2019, *Pensions-Sicherungs-Verein*. Soudní dvůr zde uvedl:

„Článek 8 směrnice 2008/94 musí být vykládán v tom smyslu, že snížení výše dávek zaměstnaneckého důchodového zabezpečení vyplácených bývalému zaměstnanci z důvodu platební neschopnosti jeho bývalého zaměstnavatele je považováno za zjevně nepřiměřené, třebaže dotyčný pobírá alespoň

62 – Rozsudek ze dne 21. října 2010, *Accardo a další* (C-227/09, EU:C:2010:624, bod 55).

63 – Rozsudek ze dne 25. ledna 2007 (C-278/05, EU:C:2007:56).

64 – Tamtéž, body 57 a 59.

65 – Rozsudek ze dne 24. listopadu 2016, *Webb-Sämann* (C-454/15, EU:C:2016:891, bod 27).

polovinu částky dávek plynoucích z jeho nabytých nároků, pokud tento bývalý zaměstnanec již žije nebo by musel žít z důvodu tohoto snížení pod hranicí rizika chudoby stanovené Eurostatem pro dotyčný členský stát⁶⁶.

95. I když to bude věcí ověření soudem členského státu, vzhledem k tomu, že FL požaduje pouze doplňkovou dávku od žalované, která je o 149,48 eura vyšší než jakou částku aktuálně pobírá, zdá se, že tato hranice je splněna, zejména pokud FL v písemných vyjádřeních uvádí, že je to ztráta pouze o 12,8 %. Argument, který vznesl FL ve svých písemných vyjádřeních ve smyslu, že ústupky ze strany zaměstnanců jako je FL týkající se zajištění dalšího chodu podniku se vztahují k uplatnění proporcionality, nejsou judikaturou uznávány.

96. Podotýkám však, že povinnost stanovená v článku 8 směrnice 2008/94 představuje základní minimální záruku pro ochranu zaměstnanců v případě platební neschopnosti zaměstnavatelů (viz bod 3 odůvodnění). Článek 8 zavazuje členské státy bez ohledu na předpisy zavedené členskými státy ohledně nabyvatelů, obecného předmětu výplaty starobního, invalidního a pozůstalostního důchodu podle čl. 3 odst. 4 písm. a) směrnice 2001/23 a minimální povinnosti uložené členskými státy v čl. 3 odst. 4 písm. b) ve vztahu k těmto důchodům obecně.

97. Lze shrnout, že článek 8 směrnice 2008/94 je zárukou ukládající členskými státy povinnost „zaručit zaměstnancům [...] minimální ochranu podle tohoto ustanovení“⁶⁷. Základem této povinnosti je vytvoření ochrany, jež je zcela hospodářsky nezávislá na převodci v úpadku⁶⁸. Stojí za zaměstnancem bez ohledu na opatření zavedená členskými státy podle směrnice 2001/23 na základě čl. 3 odst. 4 ve vztahu k dávkám starobního důchodu. To je v souladu s jedním z hlavních cílů tzv. restrukturalizačních směrnic ze 70. let; zmírnění negativních sociálních důsledků restrukturalizačních činností⁶⁹.

98. Přeformulovaná otázka č. 4 by měla být zodpovězena tak, jak je navrženo v bodě 91 tohoto stanoviska.

IV. Závěry

99. Navrhuji tedy odpovědět na přeformulované předběžné otázky takto:

- „1) Pokud právní řád členského státu omezuje z důvodu platební neschopnosti převodce doplňkové zaměstnanecké dávky sociálního zabezpečení, řídí se práva dotčených zaměstnanců vůči nabyvateli zejména článkem 5 směrnice Rady 2001/23/ES ze dne 12. března 2001 o sblížení právních předpisů členských států týkajících se zachování práv zaměstnanců v případě převodů podniků, závodů nebo částí podniků nebo závodů.
- 2) Úpadkové řízení dotčené ve věci v původním řízení spadá do věcné působnosti čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23.
- 3) Článek 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23 umožňuje omezení v právním řádu členského státu v tom smyslu, že nabyvatel neručí za doplňkové dávky sociálního zabezpečení, které závisejí na době trvání zaměstnaneckého poměru před zahájením úpadkového řízení, pokud tyto dávky nabyly právního účinku, takže dotčení zaměstnanci jsou podle právního řádu členského státu oprávněni se těchto práv dovolávat před soudy členských států za účelem zajištění výplaty příslušných

66 – Rozsudek ze dne 19. prosince 2019, Pensions-Sicherungs-Verein (C-168/18, EU:C:2019:1128, bod 46).

67 – C-168/18, EU:C:2019:1128, bod 40 a citovaná judikatura.

68 – Jak bylo vysvětleno ve stanovisku generálního advokáta M. Bobka ve věci Webb-Sämann (C-454/15, EU:C:2016:657, body 77 a 78).

69 – Pro úplnou analýzu viz stanovisko generálního advokáta M. Szpunara ve věci Plessers (C-509/17, EU:C:2019:50, body 38 až 41).

důchodových dávek od převodce. Je na předkládajícím soudu, aby ověřil, zda byl výkon diskreční pravomoci svěřené členskému státu podle čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23 prostřednictvím judikatury proveden s nezbytnou přesností a jasností, aby byla zaručena právní jistota.

4. Použití čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2001/23 je vázáno na splnění požadavků článku 8 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/94/ES o ochraně zaměstnanců v případě platební neschopnosti zaměstnavatele v právním řádu členského státu. Snížení částky dávek zaměstnaneckého důchodového zabezpečení vyplácených bývalému zaměstnanci z důvodu platební neschopnosti jeho bývalého zaměstnavatele je považováno za zjevně nepřiměřené, přestože dotýčný pobírá méně než polovinu částky dávek plynoucích z jeho nabytých nároků, nebo pokud tento bývalý zaměstnanec již žije nebo by musel žít z důvodu tohoto snížení pod hranicí rizika chudoby stanovené Eurostatem pro dotýčný členský stát, což přísluší rozhodnout předkládajícímu soudu.“